

 ONDER DE LOEP

Duurzame ontwikkeling
verankert in
Sint-Jans-Molenbeek

 ONDER DE LOEP

Brussel wil je oren
beschermen

MONITOR VAN DE DUURZAME ONTWIKKELING

Een atelier in Molenbeek
smeedt banden met
de buurtbewoners

SEMESTRIEL Nr 28
WINTER 2018

Monitor van de Duurzame Ontwikkeling

SEMESTRIEEL Nr 28

WINTER 2018

REDACTIE:

Vincent Dewez, Philippe Mertens, het
team Duurzame Ontwikkeling van de
gemeenten Vorst en Schaarbeek

LAY-OUT:

Deloge Groep

VERTALING:

Liesbeth Vankelecom, AV Translations

REVISIE:

Philippe Mertens, Liesbeth Vankelecom

COORDINATIE:

Philippe Mertens

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Corinne François

INHOUD

INTRO

EEN SUCCESVOL 2019 03

ONDER DE LOEP

DUURZAME ONTWIKKELING VERANKERT IN
SINT-JANS-MOLENBEEK 04

ONDER DE LOEP

BRUSSEL WIL JE OREN BESCHERMEN 09

DEZE PUBLICATIE WERD ONTWORPEN
DANKZIJ DE STEUN VAN LEEFMILIEU
BRUSSEL EN BRULOCALIS, VERENIGING
STEDEN EN GEMEENTEN VAN BRUSSEL

Dit tijdschrift kan gedownload worden op
www.brulocalis.brussels

ADRES :

Aarlenstraat 53/4 - 1040 Brussel

Brulocalis vous souhaite pour 2019 une Année de succès !
Brulocalis wenst u een succesvol 2019 toe!

«INSPIRATIE VOOR VERNIEUWENDE PROJECTEN
MET 'GROENE GEBOUWEN' OM ONZE STAD
DUURZAMER TE MAKEN ?»

> Clara VAN REETH, journaliste

DUURZAME ONTWIKKELING VERANKERT IN SINT-JANS-MOLENBEEK

Molenbeek heeft de afgelopen jaren heel wat veranderingen ondergaan. Zo zien we onder meer de sterke groei van lokale en innovatieve praktijken op het gebied van duurzame ontwikkeling, die deze gemeente langs het kanaal geleidelijk groener maken. Op 12 oktober 2018 werd een groep gemeente- en OCMW-medewerkers uitgenodigd voor een terreinbezoek, om kennis te maken met drie van deze initiatieven van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, alle bedoeld om de levenskwaliteit in de gemeente te verbeteren op menselijk, sociaal en milieuvlak.

I. WIM: HOUT WORDT MATERIAAL DAT 'BANDEN CREËERT'

De Heyvaertwijk, op de grens van Molenbeek en Anderlecht, 'dankt' haar reputatie aan de tweedehands autohandel. Al bijna dertig jaar zijn er grote garages, waar auto's wachten om geëxporteerd te worden, vaak naar West-Afrika, voor een tweede leven.

De aanwezigheid van die autohandel en het af- en aanrijden van de voertuigen dat dit met zich meebrengt, hebben in de loop der jaren een negatieve invloed gehad op het wijkleven: geluidshinder en vervuiling hebben veel inwoners ertoe aangezet om de verpauperde wijk te verlaten.

In deze context (de afgelopen jaren wel genuanceerd door enkele wijkcontracten die gericht waren op de revitalisering van dit deel van de hoofdstad) kwam het project Wood In Molenbeek (WIM) in 2015 tot stand. Het tracht de Heyvaertwijk

nieuw leven in te blazen door de organisatie van lokale socio-economische activiteiten die gebaseerd zijn op de recuperatie van hout.

Het WIM-project is ontstaan uit een project in het kader van de Molenbeekse Lokale Agenda 21. Er wordt opgeroepen om hout (planken, panelen, meubels, latten,...) in te zamelen, om er meubilair mee te maken. Dat is 'upcycling', wat niet hetzelfde is als recyclage, omdat het niet de bedoeling is een nieuwe grondstof te creëren uit afval, maar er producten of materialen van hogere kwaliteit van te maken.

Al snel wekte het project de interesse van het ontwerp bureau EcoRES, dat nieuwsgierig was naar deze dynamiek van opwaardering van afval. Onder impuls van verschillende partners werd WIM, een proefproject rond circulaire economie, omgevormd tot een CoCreate onderzoeksproject, gefinancierd door Innoviris. Het doel: een systeem voor de valorisering van hout uitdenken en testen, waarbij de stedelijke veerkracht en alternatieven voor traditioneel afvalbeheer bestudeerd worden.

Hoewel het project dus een duidelijke milieudimensie heeft, **streeft het ook doelstellingen na van sociale integratie, tegen een achtergrond van burgerparticipatie en de creatie van banden met de buurtbewoners.**

Een garage als geen andere

Minder dan een jaar geleden werd het hoofdkantoor van WIM ingehuldigd... in een voormalige garage. Zuiver toeval, ook al is het project bedoeld als antwoord op het uiteenvallen van de sociale banden in de wijk door de handel in occasiewagens. Symbolisch gezien biedt dit de inwoners de mogelijkheid «om te gaan met het voorwerp van de spanningen in de wijk», aldus Xavier Guilmin, coördinator van de dienst Duurzame Ontwikkeling van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, die het bezoek in goede banen leidde.

Aan de lange gang die leidt naar het atelier, ontdekken we de verschillende methodologische

hulpmiddelen die in het kader van het project gecreëerd werden, zoals een tabel met de verschillende houtsoorten en formaten die in de werkplaats worden aanvaard. Eenmaal binnen verwarmt het alomtegenwoordige hout de sfeer. In een hoek van de ruimte staan enkele zitbanken en een gezellig keukentje waar mensen een praatje kunnen maken.

Langs de muren staan gedemonteerde bedden, paletten en tafels te wachten om een nieuwe bestemming te krijgen tijdens ateliers op donderdagavonden, vrijdagmiddagen en zaterdag. Die ochtend waren er drie vrouwen aan het werk, rond de 40 jaar oud. Alle drie wonen ze in een sociale woning, op een steenworp van het atelier. Nadat het Molenbeekse OCMW hen over het bestaan van het WIM-project verteld had, besloten Fahima en haar vriendinnen een tuinhuisje te bouwen, waarin het gereedschap en het meubilair van een tuintje naast hun woning bewaard kan worden.

De UFO in de wijk

Pierre Mélon, hoofd van de werkplaats, merkt op: «Hier komen meer vrouwen dan mannen. Thuis kunnen ze dan verder gaan met zagen, sleutelen,...» Het is bijzonder nuttig voor hen. «Houtbewerking is niet zo moeilijk,» zegt Fahima, «terwijl ze met de grootste naturel de afmetingen noteert van een houten lat die ze vervolgens zal afzagen. Ik had het anders verwacht.»

In de WIM-atelier worden ook mini-vormingen gegeven (bv. tips voor het gebruik van een cirkelzaag) om ervoor te zorgen dat de deelnemers in alle veiligheid werken.

«Het is erg leuk en we leren geleidelijk aan, in ons eigen tempo. Maar we zijn niet gewend om dit soort plaatsen in deze buurt te zien,» zegt Fahima. Zij en haar vriendinnen vinden het jammer dat te weinig mensen de deur van het atelier durven te openen. «Maar het begint, beetje bij beetje...»

Het WIM-project heeft immers nog wat moeite om de diverse buurtbewoners te bereiken. Het OCMW en verenigingen doen hun best, maar het blijft vooralsnog zeldzaam dat bewoners spontaan resthout naar de werkplaats brengen, wat het voornaamste doel van het project was. Daarom werd er een nieuwe bron van hout aangesproken, nl. afgewerkte bouwerven.

De kerngroep van deelnemers aan de WIM-ateliers bestaat uit een twintigtal personen, naast de projecten met scholen of verenigingen die in samenwerking met maatschappelijk werkers tot stand komen. Deelname aan ateliers voor houtbewerking is gratis voor alle Molenbekenaren. Er staat een spaarpotje voor financiële bijdragen van voorbijgangers en de uitwisseling van diensten

is welkom, maar «geld mag nooit een obstakel zijn», benadrukt Xavier Guilmin.

De eerste stap van het project was – en is nog steeds – het smeden van banden met buurtbewoners, maar de coördinator van de Molenbeekse dienst Duurzame Ontwikkeling hoopt hen op lange termijn te betrekken bij de essentie van het project (co-creatie onderzoek-actie), nl. hoe kunnen we ervoor zorgen dat materialen en afval op een andere manier circuleren binnen de wijkgemeenschap?

Een divers team

Om deze vraag te beantwoorden hebben WIM en de gemeente Molenbeek het geluk te kunnen vertrouwen op het kader van het onderzoeksproject en de 'trial & error' dynamiek die dit mogelijk maakt: «Het is een onderzoeksproject: we kunnen ons veroorloven om te experimenteren, fouten te maken, opnieuw te proberen ...» vertrouwt Xavier Guilmin ons toe. In het kader van de financiering van Innoviris, het Brussels Instituut voor Onderzoek en Innovatie, heeft het project academische partners kunnen aanspreken, zoals de UCL, die het antropologische aspect bestudeert, en de ULB, die zich richt op het stedelijke metabolisme en de materiaalstromen in een stad.

De technische operator van het project is de vzw 'Energies & Ressources' (die ook samenwerkt met de gemeente Schaarbeek), waarvan Pierre Mélon, hoofd van het atelier WIM, coördinator is. Ten slotte is er ook EcoRes, het studiebureau dat het project coördineert en een rode draad zoekt tussen de vaardigheden van elke partner die bij het project betrokken is.

Idealiter had het WIM-project zich nog willen aansluiten bij een andere partner, nl. de diensten openbare netheid. «Jammer genoeg realiseerden we ons dat het voor hen ingewikkeld was om in te gaan op onze voorstellen, die heel anders zijn dan wat zij doen. Het zijn diensten die volop toegespitst zijn op hun dagelijkse werkzaamheden,» merkt Xavier Guilmin op. Volgens hem is het duidelijk: meer vuilniswagens inzetten zou de hoeveelheid opgehaald afval enkel doen toenemen. «We moeten veeleer alternatieven vinden, andere kanalen dan het traditioneel afvalbeheer.»

Qua financiering geniet WIM subsidies in het kader van de Lokale Agenda 21, Innoviris en een wijkcontract voor het tijdelijk gebruik van gebouwen die tot afbraak gedoemd zijn. De garage die WIM gebruikt, werd aangekocht door de gemeente en tijdelijk ter beschikking gesteld voor het project. Het pand zal over enkele jaren afgebroken worden om plaats te maken voor woningen.

In 2021 zal het WIM-project dus verhuizen naar nieuwe gebouwen op enkele tientallen meters daarvandaan, langs het kanaal. Een lange glazen

vitrine zal het atelier meer zichtbaarheid verlenen en de deelnemers zicht verschaffen op een parkje dat binnenkort wordt aangelegd op het terrein waar nu nog een overdekte parking staat. De Heyvaertwijk is duidelijk in volle metamorfose.

II. GROOT EILAND: SOCIOPROFESSIELE INSCHAKELING IN ALLE DIVERSITEIT

De nieuwe locatie waar het WIM-atelier in 2021 zijn intrek zal nemen, zal ook onderdak bieden aan een andere belangrijke speler uit het Molenbeekse verenigingsleven: Atelier Groot Eiland, meer bepaald KlimOp, de afdeling houtbewerking van deze vzw die aan socioprofessionele integratie doet.

De dienst Duurzame Ontwikkeling van de gemeente Molenbeek en Atelier Groot Eiland werkten vijf jaar geleden voor het eerst samen in het kader van een proefproject rond het hergebruik van hout, waarbij Groot Eiland de rol van technische operator op zich nam. Op die manier werd Boomerang in het leven geroepen, de duurzame 'afdeling' binnen KlimOp, wat staat voor 'traditionele' houtbewerking. Via houtbewerking worden werk en verscheidene vaardigheden aangeboden aan kwetsbare personen, om hun kansen op inschakeling op de arbeidsmarkt te maximaliseren.

Naar aanleiding van deze gemeenschappelijke ervaring lanceerde de coördinator van de Molenbeekse dienst Duurzame Ontwikkeling, Xavier Guilmin, in 2015 een tweede project, dat later het WIM-project werd, ditmaal met de bijkomende dimensie van lokale kringlooeconomie gebaseerd op de medewerking van de lokale gemeenschap.

De vzw Atelier Groot Eiland is sinds de jaren '80 actief in de strijd tegen armoede aan de hand van socioprofessionele integratie en is tot ontwikkeling gekomen rond vormingen in de horeca. Sindsdien werd het werkterrein uitgebreid met houtbewerking en recent ook biologische tuinbouw en verkoop (zie verder). De voorbije jaren is duurzame ontwikkeling geleidelijk een centraal aandachtspunt geworden in elk van de acties van Atelier Groot Eiland.

Aangezien Boomerang synoniem staat voor 'duurzaam en hedendaags design', zijn de meubels allemaal met de hand gemaakt van gerecycleerd hout. Lampenkappen, tafels, bureaus, stoelen, rekken, ... alles wordt verkocht tegen faire prijzen. Sommige stoelen en tafels werden overigens het meubilair van het sociale economie restaurant Bel Mundo, dat ook uitgebaat wordt door Atelier Groot Eiland en opende in 2016 ter gelegenheid van de 30ste verjaardag van de vzw.

Van de moestuin tot het bord

Het restaurant Bel Mundo bevindt zich op het terrein van de gewezen brouwerij Bellevue, langs de Henegouwenkade, in gebouwen van de gemeente.

Tijdens de renovatie van de voormalige brouwerij ontdekte Xavier Guilmin tijdens een bezoek aan Atelier Groot Eiland meer dan 2.000 m² braakliggend terrein verborgen tussen huizen. De Molenbeekse coördinator van de dienst Duurzame Ontwikkeling zag dit meteen als een gouden kans om er de ecosysteemdiensten die zo'n plek in de stad kan bieden (biodiversiteit, strijd tegen hitte, opvang van regenwater, luchtzuivering...) onder te brengen. En om er een tuinbouwproject in een ultrakort circuit tot stand te brengen.

Xavier Guilmin deelt zijn idee met Atelier Groot Eiland en samen starten ze in 2014 een nieuw gezamenlijk project voor sociale en lokale economie, ditmaal toegespitst op duurzame voeding, «van de moestuin tot het bord». Hun doel: het land bewerken en de geogoste groenten gebruiken in het sociale restaurant Bel Mundo, dat twee jaar later, in 2016, geopend zal worden.

De grond, gelegen op de voormalige bedding van de Zinneke (of Kleine Zenne), is eigendom van het Brussels Gewest, maar een overeenkomst met de

gemeente vertrouwde het beheer gedeeltelijk toe aan de vereniging Atelier Groot Eiland.

Een vijftiental vrijwilligers

Vanaf de toegangspoort van de moestuin zie je onmiddellijk een heleboel struiken, enkele groentebakken en insectenhôtels. Die eerste ruimte voor 'ecologische revitalisatie' is opgevat als een manier om de biodiversiteit op dit lange tijd ongebruikte terrein (dat ook weinig zonlicht krijgt) te versterken. Er werd ook een regenwatertank van 15.000 liter geplaatst om de moestuin te besproeien. Al die werken (citerne installeren, fruitbomen aanplanten, serres plaatsen,...) werden uitgevoerd door de boerderij Nos Pilifs, die geselecteerd werd via een offerteaanvraag.

Sinds de eerste zaadjes geplant werden, is de productieoppervlakte in vier jaar tijd verdubbeld tot 1.500 m². Ongeveer 160.000 euro werd in het project geïnvesteerd (met name dankzij de financiële steun van de Alliantie Werk-Leefmilieu, van het programma Grootstedenbeleid en het programma GoodFood van Leefmilieu Brussel), voornamelijk voor de opstart- en investeringswerken.

Zoals alle projecten van Atelier Groot Eiland is ook dit project, 'Bel Akker' genaamd, een project voor socioprofessionele integratie: voor de moestuin steunt de vereniging op de medewerking van een vijftiental vrijwilligers uit kwetsbaar groepen (zoals schizofrenen, gehandicapten, langdurig werklozen of mensen in burn-out) met uiteenlopende vaardigheden. «Voor iedereen in het algemeen, maar voor deze mensen in het bijzonder, heeft tuinieren zeer positieve effecten,» zegt Xavier Guilmin. Wat de tewerkstelling betreft, maakte het project ook de aanwerving van twee tuiniers mogelijk: één in 3/5e en één in 1/5e.

Werknemers en vrijwilligers kweken samen groenten en sla, veldsla, rucola,... die vervolgens

biologisch worden bereid in het 'zero waste' restaurant Bel Mundo, maar ook in de kantine van Brussel Leefmilieu, in andere lokale restaurants en in de duurzame broodjeszaak Bel'O, gelegen op een steenworp van deze stadstuin. Eventuele overschotten worden verkocht in de biologische kruidenierswinkel van de Food Hub, ook vlakbij, langs het kanaal. Wekelijks wordt er om en bij de 100 kg biologische groenten en fruit geoogst.

Een open deur voor iedereen?

De moestuin van Atelier Groot Eiland, een groene parel in Molenbeek, zal volgens Xavier Guilmin een «vaste stek» in de gemeente worden.

Daarom moet er verder worden nagedacht over de manier waarop deze groene ruimte kan worden opengesteld voor buurtbewoners, maar tegelijkertijd beschermd blijft. Momenteel is de toegang immers beperkt. «Vroeger was de site toegankelijk voor iedereen, maar de plek is niet bedoeld als openbaar domein. Stilaan realiseerden we ons dat private toeristische operatoren er groepen naartoe brachten en daar winst uit haalden zonder dat dit de uitbaters ten goede kwam,» meldt Xavier Guilmin. Aangezien dergelijke praktijken in strijd zijn met de doelstellingen van het project, dat gericht is op activiteiten rond duurzame voeding en natuur in de stad, vroeg de gemeente Molenbeek om de toegang tot de tuin te beperken. Zo wordt er voortaan enkel nog bezoek toegelaten tijdens geplande evenementen.

Maar de moestuin zou een ontmoetingsplaats kunnen worden, vooral voor de omwonenden wiens ramen uitkijken over de moestuin. De dienst Duurzame Ontwikkeling van de gemeente werkt momenteel aan de organisatie van de toegang tot de site voor omwonenden, scholen en verenigingen en tracht voorstellen uit te werken van activiteiten rond duurzame voeding. Er werd ook gevraagd aan de vereniging 'Kiosque à graines' om het pedagogische en ludieke aspect van de moestuin uit te werken. Die vereniging organiseert namelijk animaties en vormingen rond tuinieren voor omwonenden en verenigingen uit de wijk.

> Clara VAN REETH, journaliste

BRUSSEL WIL JE OREN BESCHERMEN

Onlangs maakte het Brussels Gewest zijn derde actieplan op ter bestrijding van geluidshinder. Begin 2019 zou de Brusselse regering het plan moeten goedkeuren. Het doel van dit plan, dat de naam Quiet.Brussels kreeg, is in de hoofdstad meer rustige gebieden te creëren en de geluidshinder, vooral van het wegverkeer, te verminderen. Van de 45 maatregelen in Quiet.Brussels hebben er 21 rechtstreeks betrekking op het actieterrein van de gemeenten, die een centrale rol vervullen in de strijd tegen geluidshinder in Brussel.

Geluidshinder is alomtegenwoordig, maar de impact op ons dagelijkse leven en de fysieke en mentale gevolgen worden vaak onderschat.

Nochtans werkt geluidsoverlast in op de gezondheid van één Brusselaar op twee. De risico's van een overmatige blootstelling aan lawaai zijn dan ook niet te verwaarlozen: slaapproblemen, hoge bloeddruk, stress, versnelde hartslag, gehoorproblemen,...

Volgens een perceptieonderzoek uit 2017 bij 700 Brusselaars zijn het wegverkeer, de luchtvaart en de sirenes van de voertuigen van hulpdiensten de drie meest hinderlijke geluidsbronnen in onze hoofdstad. Geluidshinder is trouwens de voornaamste omgevingsfactor om buiten Brussel te gaan wonen.

Afgelopen september keurde de Brusselse regering het plan voor de preventie en bestrijding van geluidshinder en trillingen in een stedelijke omgeving (Quiet.Brussels) goed. Het plan is door Leefmilieu Brussel opgemaakt en door Brussels minister van Leefmilieu Céline Fremault (cdH) ingediend. Van 15 oktober tot 15 december 2018 werd het onderworpen aan een openbaar onderzoek bij de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Tegen eind januari of begin februari 2019 zou de regering het plan aangenomen moeten hebben.

Dit is al het derde 'geluidsplan' voor het Brussels Gewest. Het laatste dateerde van 2009. Met de nieuwe naam Quiet.Brussels

wil Leefmilieu Brussel het plan een positievere connotatie geven door meer de nadruk te leggen op de rust en de voordelen dan op de negatieve aspecten van geluidsoverlast.

Op 29 november 2018 heeft Leefmilieu Brussel in de kantoren van Brulocalis de krijtlijnen van het plan voorgesteld aan verschillende gemeentelijke verkozenen en ambtenaren. In totaal omvat Quiet.Brussels 3 doelstellingen, 5 actieniveaus, 3 visies, 9 thema's en 45 maatregelen. Van die

45 maatregelen bepaalde de Brusselse overheidsdienst voor leefmilieu er 21 die van direct belang zijn voor de gemeenten als 'stuurder', als partner of uiteraard als begunstigde.

Deze negen thema's hebben niet allemaal rechtstreeks betrekking op de gemeenten. De kwestie van de overvliegende vliegtuigen gaat bijvoorbeeld veel verder dan de gemeentelijke bevoegdheden. De lokale besturen spelen daar wel een grote rol bij, meer dan je soms op het eerste gezicht zou denken. Zo is de belangrijkste bron van geluidsoverlast in Brussel het wegverkeer. Het plan wil dan ook het verkeer matigen, met name door de uitbreiding van de zones 30 (vooral in de buurt van scholen en ziekenhuizen) en het gebruik van stillere wegbedekking. Dit zijn allemaal maatregelen waarop de gemeenten een doorslaggevende impact hebben, aangezien 72 % van de wegen in de hoofdstad gemeentewegen zijn...

3 doelstellingen

- Gezondheid: de impact van lawaai op de gezondheid verminderen
- Sociaal: iedereen rustige zones bieden
- Aantrekkelijkheid: de levensomstandigheden in de stad verbeteren

5 niveaus

- Individu
- Woning
- Wijk
- Gemeente
- Gewest

3 visies

- Quiet.Transport
- Quiet.Citylife
- Quiet.Together

9 thema's

1. Het gemotoriseerde vervoer matigen
2. Wegen aanleggen
3. Het openbaar vervoer beheren
4. De geluidsoverlast van vliegtuigen regelen
5. Comfortzones scheppen
6. Het geluidscomfort van gebouwen verzekeren
7. Burgers bewust maken
8. Bedrijven begeleiden
9. Collectieve en vrijetijdsinrichtingen integreren

WELKE ACTIES KUNNEN DE GEMEENTEN ONDERNEMEN?

Visie 1: Quiet.Transport

Het gemotoriseerde vervoer matigen

De gemeenten kunnen inspanningen leveren om rekening te houden met de akoestiek bij de uitwerking van hun mobiliteitsplannen en -projecten (maatregel 1) en om zones 30 op hun grondgebied te stimuleren (maatregel 2). Snelheid is immers een belangrijke overdrager van lawaai, want vanaf een snelheid van 40 km/u is het geluid van het contact tussen band en wegdek sterker dan de motorgeluiden.

Wegen aanleggen

Het nieuwe geluidsplan van het Brussels Gewest moedigt aan om een begeleidingscel 'geluidshinder' te creëren voor projecten betreffende de aanleg van wegen, in samenhang met de investerings- en onderhoudsplannen voor gemeentewegen (maatregel 5). De gemeenten worden ook verzocht om gebieden met sterke blootstelling op hun grondgebied te saneren of te verbeteren (maatregel 6) via de driejaarlijkse investeringsplannen en de subsidies 'Agenda 21'. Het interventiekader van de overheden in geval van collectieve klachten moet ook verduidelijkt worden (maatregel 7) en de goede praktijken van wegbeheerders, zoals de installatie van een geluidsabsorberend wegdek, moeten bevorderd worden (maatregel 9).

Visie 2: Quiet.Citylife

Comfortzones scheppen

Er moet rekening gehouden worden met de geluidsomgeving in de richtplannen van aanleg

(RPA) en de bijzonder plannen van aanleg (BPA) (maatregel 18). De reeds bestaande comfortzones (binnenterreinen, bufferzones, ...) moeten behouden worden. De gemeenten vervullen ook een rol bij het ontwerp van een geluidslandschap in de duurzame wijken (maatregel 19), alsook bij de inrichting van akoestische comfortzones of Q-zones (maatregel 20).

Het geluidscmfort van gebouwen verzekeren

De gemeenten kunnen bijvoorbeeld de voorafgaande audits en de geluidsisolatielwerken ondersteunen in de scholen waarvan zij de organiserende macht zijn (maatregel 30) en, net als de OCMW's, toezien op het geluidscmfort in hun huurwoningen (maatregel 31).

Burgers bewust maken

De gemeenten zijn een vooraanstaande actor om de burgers te informeren en te sensibiliseren met voorlichtingscampagnes en via het portaal RuisInfo (maatregel 32).

Visie 3: Quiet.Together

Bedrijven begeleiden

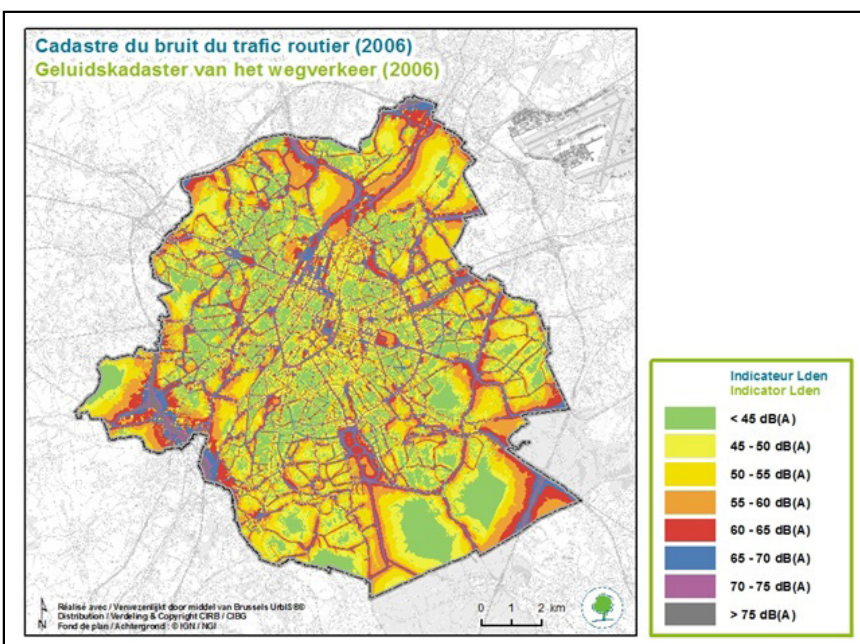
Om de economische dynamiek van de hoofdstad verenigbaar te maken met een goede levenskwaliteit voor het miljoen mensen dat er woont, kunnen de gemeenten de voorwaarden vastleggen voor het samengaan van luidruchtige en gevoelige functies op hun grondgebied (maatregel 35). Ze kunnen ook een evenwichtig kader herzien en uitwerken voor de verdeling van geluidsoverlast afkomstig van ingedeelde activiteiten of inrichtingen, rekening houdend met de technische haalbaarheid en de economische impact (maatregel 36).

Een ander belangrijk punt is de afvalophaling. Hoewel deze maatregel in de eerste plaats bedoeld is voor het Gewest, kunnen ook de gemeenten actie ondernemen, bijvoorbeeld door de aankoop van akoestisch efficiënte voertuigen en de organisatie van alternatieve ophalingen, zoals gecentraliseerde afvalinzamelpunten, om het aantal vuilniswagens op de weg te beperken (maatregel 38).

Tot slot worden de lokale overheden aangemoedigd om stille apparaten en machines te gebruiken op basis van een modelbestek met geluidsnormen (maatregel 39). Leefmilieu Brussel krijgt bijvoorbeeld regelmatig klachten van burgers over bladblazers.

Collectieve en vrijetijdsinrichtingen integreren

Om de rust in de wijken te garanderen, kan de gemeente een beheerskader voor buurlawaai uitwerken, dat uitgevoerd wordt via controles, de gemeentelijke bemiddelingsdienst, ... (maatregel 41). Er wordt ook van de gemeenten verwacht dat ze de wetgeving inzake versterkt geluid uitvoeren (maatregel 42) en met het akoestische aspect rekening houden bij de realisatie van nieuwe openbare voorzieningen (maatregel 43).

De Brusselse regering wilde de gemeenten een actieve rol geven in de strijd tegen geluidshinder. Zo kunnen de gemeenten op vrijwillige basis plaatselijke plannen voor de bestrijding van geluidshinder uitwerken (maatregel 44). Op wijkniveau kunnen de gemeenten ook de lokale acties voor de bestrijding van geluidshinder ondersteunen door middel van een toolbox, lokale bemiddelaars, specifieke voorlichtingscampagnes, ... (maatregel 45).

Gezien de brede waaier aan mogelijkheden kunnen de gemeenten bij Leefmilieu Brussel terecht voor ondersteuning. Ze kunnen er onder meer opleidingen volgen om de bovengenoemde maatregelen uit te voeren (de eventuele in de gemeente aangestelde referentiepersoon 'geluidshinder' krijgt weliswaar voorrang).

HET GEMEENTELIJK PLAN VOOR DE BESTRIJDING VAN GELUIDSHINDER VAN SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

In toepassing van maatregel 44 van het plan Quiet.Brussels heeft de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe haar eigen gemeentelijk plan voor de bestrijding van geluidshinder uitgewerkt. Onder impuls van de burgemeester en de milieuschepen heeft de dienst Leefmilieu van de gemeente het plan opgemaakt. Binnenkort treedt het in werking.

"Het uitgangspunt van dit initiatief waren de vele klachten die het kabinet van de burgemeester kreeg van burgers," aldus Sophie Vanderick van de dienst Leefmilieu van Sint-Lambrechts-Woluwe. Het ging om allerlei soorten klachten: geluidshinder van ziekenwagens, overvliegende vliegtuigen, buurtlawaai, ingedeelde inrichtingen (koelkast, ventilatie, machines),...

Om voor al deze vormen van overlast een oplossing te vinden – en ze ook te filteren – heeft de dienst Leefmilieu van Sint-Lambrechts-Woluwe eerst en vooral de geluidshinder in verschillende thema's onderverdeeld en vervolgens werkgroepen opgericht die op elk van de thema's focussen. De verschillende diensten die met deze thema's belast zijn, werden uitgenodigd voor elke werkgroep die op hun activiteiten betrekking had. De thema's waren: buurtlawaai, horeca (en leveringen), festiviteiten, mobiliteit, sport en vrije tijd, groene ruimten, scholen, ingedeelde inrichtingen, werven en luchtvaart.

Het was geen sinecure om zoveel verschillende diensten en personen rond de tafel te krijgen omtrent een gemeenschappelijk thema, dat bovendien vaak miskend is: *"Veel gemeentediensten denken op het eerste gezicht dat ze niets te maken hebben met de kwestie van de geluidshinder",* zegt Sophie Vanderick. *"Het is niet zo gemakkelijk om deze nieuwe thematiek in het dagelijkse leven te integreren. Het feit dat de beslissing van hogerop kwam, namelijk*

van de burgemeester, maakte het bij ons een stuk eenvoudiger."

Een langdurige uitvoering

Deze werkgroepen hebben tien themafiches met actievoorstellen opgemaakt, die ze eerst aan het college voorlegden en vervolgens aan een openbaar onderzoek onderwierpen. Dit alles vergde veel tijd: na een interne brainstorming tussen 2015 en 2016 leidde de openbare raadpleging van februari en maart 2017 tot een stortvloed van voorstellen en persoonlijke klachten van de inwoners van de gemeente. "Het is nu eind 2018 en we zijn nog altijd niet klaar met de sortering van alle reacties. Dat neemt veel tijd in beslag," aldus Sophie Vanderick. Zodra alle feedback van de burgers verwerkt is en het plan aangepast, zal het opnieuw voorgelegd worden aan het college.

Anderzijds werd de invoeringstermijn van het gemeentelijk plan verlengd wegens een tekort aan personeel bij de dienst Leefmilieu om dit grootscheepse project tot een goed einde te brengen. De aanstelling van een geluidsverantwoordelijke, zoals Leefmilieu Brussel aanraadt, is dus zeker geen overbodige luxe. Hoewel het duidelijk niet eenvoudig is om de vele actoren die bij dit thema betrokken zijn – soms zonder het te beseffen – te verenigen, siert het Sint-Lambrechts-Woluwe om als eerste Brusselse gemeente transversaal de strijd aan te binden met een vorm van overlast waarvan men zich niet altijd bewust is.

ELEKTRONISCH ... DUS OOK ECOLOGISCH!

Ons engagement voor duurzame ontwikkeling indachtig maar ook om papierverspilling tegen te gaan, verspreiden wij de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling per e-mail.

Neem een abonnement!

Hebt u de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling niet persoonlijk ontvangen?
Wenst u de volgende nummers te ontvangen?

Geen probleem!

Neem een abonnement via de website van de Vereniging.

U kan het formulier invullen op

www.brulocalis.brussels > Publicaties > Monitor van de Duurzame Ontwikkeling.

Download via onze website!

U kan de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling tevens gratis downloaden op
brulocalis.brussels > Publicaties > Monitor van de Duurzame Ontwikkeling.

Geen e-mailadres?

U hebt geen rechtstreekse toegang tot internet en wil de Monitor van de Duurzame Ontwikkeling toch ontvangen? Bel ons en we zullen samen een oplossing zoeken.

Contact:

Dienst Duurzame Stad

BRULOCALIS - Vereniging Stad en Gemeenten van Brussel (VSGB)

Aarlenstraat 53 bus 4 - 1040 Brussel

Tel: 02/238 51 62 - Fax: 02/280 60 90

E-mail: philippe.mertens@brulocalis.brussels